

Gesproken column tijdens Algemene Ledenvergadering op 9 april 2016 in Utrecht

Christien van Gool gaat uitgebreid in op het rapport *Onderwijs2032* en wijst het af. We moeten ons niet laten verleiden tot het reageren op de conclusie van Paul Schnabel en zijn commissieleden dat het onderwijs helemaal anders moet. Goed onderwijs begint bij een goede docent: dat is een vrij constante factor die uit vele onderzoeken komt. Toch wordt die docent in het rapport niet echt serieus genomen. De brede maatschappelijke discussie is namelijk voor een groot deel gevoerd buiten de docenten om.

Haar inschatting is dat de gemiddelde docent geen tijd heeft, maar ook niet gemotiveerd is om zich met dit soort discussies bezig te houden. Maar zij zijn wel degenen die straks de voorstellen van Ontwerpteam2032 in de praktijk handen en voeten moeten geven. De commissie van Paul Schnabel verwacht dat docenten hun eigen vak om zeep gaan helpen met als doel 'vaardige, waardige en aardige mensen' te vormen. Daarvoor is een degelijke kennis van de moderne vreemde talen klaarblijkelijk niet nodig.

Ook is het nodig te zorgen voor goede docenten. Hoe? Een goede opleiding, ondersteuning van beginnende docenten, goede nascholing gericht op het vak, goede werkomstandigheden.

Vakinhoudelijke verbeteringen zijn vooral:

- Doeltaal / voertaal invoeren voor alle talen, te beginnen met Engels, zodat er meer nadruk komt te liggen op het communiceren in de taal. Tweetalig onderwijs is enorm populair en succesvol: we geven wiskunde in het Engels, maar Engels in het Nederlands!
- Engels opnemen in de Cito-toets basisonderwijs en duidelijke eindniveaus definiëren voor de vaardigheden gekoppeld aan het ERK. Het voortgezet onderwijs kan dan aansluiten bij dat niveau.
- Bij Frans het leesvaardigheidsexamen schrappen in het centraal examen en inzetten op communicatie en cultuur. Het artikel in LTM van maart 2016 beschrijft goed wat de belemmeringen zijn bij Frans. Ook bij andere talen moet er minder nadruk liggen op leesvaardigheid en meer op de productieve vaardigheden.
- Het niet langer toestaan van woordenboeken bij leesexamens. De teksten kunnen best iets simpeler om toch het gewenste niveau te halen en voor echt moeilijke woorden kan een vertaling worden gegeven: de noodzaak om woordjes te leren wordt dan weer een stuk groter! Dat zal de productieve vaardigheden zeker ten goede komen.
- Een herwaardering voor de moedertalen en de dialecten: meertaligheid is een voordeel, geen nadeel. Een moedertaal of dialect is een belangrijk onderdeel van de identiteit van onze leerlingen.

Tot slot refereert Christien aan Wim Brands: 'Jongeren leren over hun eigen leven door het lezen van literaire werken.' Hij pleitte voor het herinvoeren van voorlezen in de klas.

Waarom zijn talen belangrijk voor de toekomst? Niet omdat Europese regeringsleiders dat in Lissabon hebben afgesproken. Talen zijn belangrijk om anderen te verstaan, om begrip te krijgen voor onze eigen en elkaars cultuur. Miscommunicatie leidt tot onbegrip en kan grote gevolgen hebben. Willen wij onze zuider- en oosterburen blijven begrijpen dan is Frans en Duits onontbeerlijk. Meertaligheid is de toekomst omdat onze toekomst zich niet tot Nederland beperkt.